

Quickscan flora en fauna renovatieprojecten HW Wonen 2019-2020

Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet Natuurbescherming

Colofon

Status: Concept 1.0

Project: BE/2018/002

Datum: 6 maart 2018

Samensteller(s): ir. ing. K.J. Rebergen

Projectleider(s): ing. T.J.P. den Otter

Opdrachtgever:

HW Wonen
Lamborghinilaan 4
3261 ND Oud-Beijerland

Contactpersonen: Dhr. P.J. Bestebreur & mevr. S. Maijer

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / HW Wonen

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'Quicksan flora en fauna renovatieprojecten HW Wonen 2019-2020'. De rapportage is opgesteld in opdracht van HW Wonen. De quickscan is uitgevoerd ten behoeve van renovatiewerkzaamheden aan verscheidene woonblokken en complexen in de plaatsen Klaaswaal, 's-Gravendeel, Mijnsheerenland, Oud-Beijerland, Puttershoek, Goudswaard, Numansdorp, Piershil, Heinenoord en Westmaas.

De renovatiewerkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en natuurwaarden. In het kader van de Wet natuurbescherming dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

HW Wonen heeft Blom Ecologie B.V. opdracht verleend om de betekenis van de complexen voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Inhoud

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Oriënterend onderzoek (quickscan)	7
1.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming	8
2 Plangebied en voorgenomen ingrepen	11
2.1 Burg. Zahnweg e.o. en Prins Bernhardstraat 3 en 5 te Goudswaard	12
2.2 Wilhelminaplein 1 t/m 5 en 7 t/m 11 te Heinenoord	14
2.3 Bremstraat 21 t/m 35 en Jaap Kosterstraat 22 t/m 36 te Klaaswaal	17
2.4 Oranjestraat 2 t/m 40 en Kerkstraat 105 t/m 123 te Klaaswaal	19
2.5 Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15 te Mijnsheerenland	21
2.6 Eendrachtsweg 1 t/m 11, 27 t/m 69 en 2 t/m 50 te Mijnsheerenland	23
2.7 Beatrixstraat en Julianastraat Numansdorp	25
2.8 Bosboomstraat 1 t/m 49 en 2 t/m 46 te Oud-Beijerland	27
2.9 Projectlocatie Croonenburgh te Oud-Beijerland	30
2.10 Koningin Julianastraat e.o. te Piershil	33
2.11 Elzenstraat e.o. en Oranjelaan Westzijde te Puttershoek	36
2.12 Laning 1 te Puttershoek	38
2.13 Leerambachtstraat te 's-Gravendeel	40
2.14 Van Koetsveldlaan 10 t/m 20 en Beatrixlaan e.o. te Westmaas	42
2.15 Voorgenomen ingrepen	44
3 Beoordeling Wet Natuurbescherming	45
3.1 Vaatplanten	45
3.2 Zoogdieren	45
3.3 Vleermuizen	46
3.4 Amfibieën en reptielen	49
3.5 Vissen	51
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelde	51
3.7 Vogels	52

4 Gebiedsbescherming	57
4.1 Natuurnetwerk Nederland	57
4.1.1 Goudswaard & Piershil	57
4.1.2 Heinenoord	57
4.1.3 Oud-Beijerland	58
4.1.4 Klaaswaal, Mijnsheerenland & Westermaas	58
4.1.5 Puttershoek & 's-Gravendeel	59
4.2 Natura2000-gebieden	60
5 Conclusies en aanbevelingen	61
5.1 Conclusies	61
5.2 Te treffen maatregelen en handelingen	65
5.3 Vervolgstappen	66
6 Literatuur	67

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

HW Wonen is een woningcorporatie gevestigd in Oud-Beijerland die haar werkveld heeft in de Hoeksche Waard. Het verduurzamen en vitaliseren van woningen zijn onder andere twee speerpunten van de corporatie. In dit kader is de woningcorporatie voornemens om woningen op diverse (project)locaties in Klaaswaal, 's-Gravendeel, Mijnsheerenland, Oud-Beijerland, Puttershoek, Goudswaard, Numansdorp, Piershil, Heinenoord en Westmaas te renoveren. De beoogde renovatie heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

HW Wonen heeft Blom Ecologie B.V. verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Wet Natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Wet Natuurbescherming en/of vigerend beleid?

1.2 Oriënterend onderzoek (quickscan)

Quickscan

Een quickscan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De quickscan geeft uitsluitsel voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 30 en 31 januari 2018. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek van 30 januari waren respectievelijk; droog, 4/8 bewolkt, 3° Celsius en windkracht 0-1 (Bft.). De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek van 31 januari waren respectievelijk; regenachtig, 8/8 bewolkt, 4° Celsius en windkracht 1-2 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

1.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming

Vogelrichtlijn

Onder de vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland levende vogels. De meeste vogels hebben in het broedseizoen (indicatief 15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. Voor alle vogels geldt, dat deze gedurende het broedseizoen beschermd zijn en de nestlocatie gedurende de periode dat de jongen hiervan afhankelijk zijn.

De nestlocatie en de functionele leefomgeving van een aantal kwetsbare vogelsoorten is het gehele jaar beschermd. Hierbij wordt onderscheidt gemaakt in vijf categorieën waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 wanneer er zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De huismus en gierzwaluw zijn onderverdeeld in categorie 2; nesten van (semi)koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Habitatrichtlijn

Onder de habitat richtlijn vallen alle soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de provincie goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Alle inheemse vleermuissoorten vallen onder de habitatrichtlijn. Vleermuizen maken gebruik van 4 typen verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats). Afhankelijk van de soort bevinden deze verblijfplaatsen zich in gebouwen, bomen, rotsen of andere specifieke locaties. In de schermer- en nachtperiode trekken vleermuizen van de verblijfplaats naar de foerageergebieden. Vleermuizen opportunistisch waardoor er vaak sprake is van een geleidelijk diffuse verspreiding gedurende de avond. Vleermuizen oriënteren zich op elementen in het landschap tijdens de migratie tussen de verblijfplaats en foerageergebieden. De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving (foerageergebieden en verbindingsroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag.

Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. De renovatie leidt tot een beter binnenklimaat (volksgezondheid) en een afname de CO₂ uitstoot (klimaatverandering; groot openbaar belang). Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nationaal beschermde soorten

Voor alle beschermde soorten geldt een ontheffingsplicht. Het bevoegd gezag (de provincie) kan voor de soorten die zijn opgenomen in het 'beschermingsregime andere soorten' vrijstellingsbesluit nemen en hierin onderscheid maken tussen meer en minder strikt beschermde soorten. In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming provincie Zuid-Holland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

<i>Aardmuis</i>	<i>Gewone bosspitsmuis</i>	<i>Ree</i>
<i>Bastaardkikker</i>	<i>Gewone pad</i>	<i>Rosse woelmuis</i>
<i>Bosmuis</i>	<i>Haas</i>	<i>Veldmuis</i>
<i>Bruine kikker</i>	<i>Hermelijn</i>	<i>Vos</i>
<i>Bunzing</i>	<i>Huisspitsmuis</i>	<i>Wezel</i>
<i>Dwergmuis</i>	<i>Kleine watersalamander</i>	<i>Woelrat</i>
<i>Dwergspitsmuis</i>	<i>Konijn</i>	
<i>Egel</i>	<i>Meerkikker</i>	

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Nationaal Beschermde Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

- 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Wet Natuurbescherming beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

2 Plangebied en voorgenomen ingrepen

HW Wonen is voornemens diverse delen van woonwijken in Klaaswaal, 's-Gravendeel, Mijnsherenland, Oud-Beijerland, Puttershoek, Goudswaard, Numansdorp, Piershil, Heinenoord en Westmaas te renoveren. De renovatieprojecten worden uitgevoerd in het kader van regulier onderhoud en ter verduurzaming van de woningen in het kader van de energietransitie. De aanpak van de woningen bestaat voor een groot deel uit onderhoud (t.b.v. instandhouding), isolatie van de woning (dak, ramen en gevels) en in pandige verbeteringen (vervangen CV en mechanische ventilatie). In figuur 1 is weergegeven waar de tien gebieden, waarin de renovaties aan de woningen plaatsvinden, zich bevinden in Zuid-Holland.

Figuur 1 De rode cirkels weergeven bij benadering de ligging van de locaties te Klaaswaal, 's-Gravendeel, Mijnsherenland, Oud-Beijerland, Puttershoek, Goudswaard, Numansdorp, Piershil, Heinenoord en Westmaas (bron: arcgis.com).

2.1 Burg. Zahnweg e.o. en Prins Bernhardstraat 3 en 5 te Goudswaard

De planlocatie bevindt zich te midden van Goudswaard. Het betreft de woningen aan de Prins Bernahrdstraat 3, 5 en 2 t/m 12 (even), Beatrixstraat 1 t/m 23 (oneven) en Burgemeester Zahnweg 12 t/m 34 (even). In totaal betreft het 32 woningen. De woningen bestaan uit 2 bouwlagen met een zolderruimte en zijn opgetrokken uit gemetselde muren en pannendaken. Het omliggende terrein bestaat uit voor- en achtertuinen, weg en parkeerplaatsen. Er zijn veel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken aanwezig. Daarbij is er in de omgeving de kreek Het Sandee gesitueerd.

- De woningen aan de Burgemeester Zahnweg beschikken over loodslabben. Enkele gaten zijn aangetroffen in de gevels van de woningen.
- De woningen aan de Beatrixlaan beschikken over ventilatieroosters (niet toegankelijk), open stootvoegen op enkele decimeters hoogte en loodslabben. Tevens zijn twee gaten in de gevel aangetroffen. Als laatste is er een huiszwaluwnest tegen de gevel van de woning aan de Beatrixlaan 12 waargenomen. De huiszwaluw is een categorie 5 soort; honkvaste broeders, maar voldoende flexibel; mogelijk jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Thans niet aan de orde.
- Bij vrijwel alle bebouwing zijn kierende kant- en nokpannen en scheefliggende dakpannen aangetroffen

Figuur 2 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Goudswaard bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om de woningen energetisch te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie.

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;

- asbest saneren.

Figuur 3 De planlocatie aan de Burgemeester Zahnweg.

Figuur 4 De planlocatie aan de Beatrixstraat.

Figuur 5 De planlocatie aan de Prins Bernhardstraat.

2.2 Wilhelminaplein 1 t/m 5 en 7 t/m 11 te Heinenoord

De planlocatie is aan de westzijde binnen Heinenoord gelegen. De woningen bestaan uit 1 woonlaag en zijn opgetrokken uit gemetselde muren, spouw en een zadeldak van bitumen. Rondom het Wilhelminaplein zijn een aantal groenstroken aanwezig met berkenbomen en kersenbomen. omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, vrijstaande woningen met voor- en achtertuinen, wegen en trottoirs. Op enkele tientallen meters ten westen is de watergang Kreek gelegen.

- De woningen beschikken over een bitumen zadeldak. Er zijn geen openingen aanwezig tussen de dakranden en de gevels, de boeiboorden sluiten nauw aan op de gevels, er zijn geen kierende aluminium daklijsten aangetroffen en van inrottingsplekken is geen sprake. Enkel aan de kopgevels zijn meerdere spouwventilatiegaten op hoogte aangetroffen en toegang verlenen tot de open spouwruimte. Aan de voor- en achtergevels zijn ventilatieroosters met rasters vlak boven maaiveld aanwezig.
- Onder de daken van de kopgevels bij huisnummers 5 en 11 zijn uitwerpselen van huiszwaluw waargenomen.

Figuur 6 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Heinenoord (bron: pzh.b3p.nl).

Om de woningen energetisch te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie.

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- bitumen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;

Figuur 7 De planlocatie aan het Wilhelminaplein betreft 10 woningen.

Figuur 8 De woningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw, bitumen dak en bestaan uit 1 bouwlaag.

2.3 Bremstraat 21 t/m 35 en Jaap Kosterstraat 22 t/m 36 te Klaaswaal

De planlocatie is te midden van Klaaswaal gelegen en bestaat uit 2 appartementencomplexen met 16 woningen aan de Bremstraat 21 t/m 35 en Jaap Kosterstraat 22 t/m 36. De appartementen bestaan uit twee bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren en een bitumen dak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, parkeerplaatsen en groenstroken. In de omgeving is er een speeltuin en voetbalveld gesitueerd.

- Zowel het appartementencomplex aan de Bremstraat als aan de Jaap Kosterstraat beschikken over slechts enkele open stootvoegen. De stootvoegen zijn gesitueerd op circa 2m hoogte en waren goed te inspecteren op gebruikssporen. Van sporen van vleermuizen die aanleiding geven tot het gebruik van de openingen als bruinverkleuring, afwezigheid van spinnenrag, haren, uitwerpselen tegen de gevel en toetredingskrassen is geen sprake. De overige eigenschappen van de complexen betreffen onder andere aluminium daklijsten, kozijnen en trespapieren. Bij geen van het vorengenoemde is sprake van kieren, gleuven of andere openingen die toegang verlenen tot potentiële verblijfslocaties voor vleermuizen.

Figuur 9 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Klaaswaal bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;

Figuur 10 De planlocatie aan de Jaap Kosterstraat betreft een complex met 8 appartementen.

Figuur 11 Beide complexen beschikken over enkele open stootvoegen zonder toetredingssporen. Enkele centimeters boven maaiveld zijn rasters aanwezig ter ventilatie van de spouw.

2.4 Oranjestraat 2 t/m 40 en Kerkstraat 105 t/m 123 te Klaaswaal

De planlocatie is in het zuidwesten van Klaaswaal gelegen en bestaat uit een 30 rijtjeswoningen aan de Oranjestraat 2 t/m 40 en Kerkstraat 105 t/m 123, verdeeld over 11 blokken. De woningen bestaan uit twee bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde muren en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, groenstroken en wegen. Daarbij is er in de omgeving een zwembad en kerk gelegen.

- De woningen van nummers 2 t/m 40 aan de Oranjestraat beschikken over loodslabben bij de schoorstenen waarbij kieren aanwezig zijn, niet alle kantpannen sluiten nauw en enkele pannen liggen scheef. Open stootvoegen op hoogte ontbreken; er is sprake van ventilatieroosters nabij maaiveld. De dakrand is afgewerkt met boeiboorden waardoor de spouw niet toegankelijk is via de onderste rij dakpannen. Bij één van de woningen zijn duivenpinnen aangebracht.
- De woningen van nummers 105 t/m 123 beschikken over open stootvoegen op hoogte, kierende kantpannen en een gleuf onder de goot waardoor de spouw en de open dakruimte toegankelijk zijn.
- In de achtertuinen en de hagen aan de straatzijde zijn meerdere groepen huismussen waargenomen.

Figuur 12 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Klaaswaal bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren

Figuur 13 De planlocatie aan de Oranjestraat betreft een 10-tal twee-onder-een-kap woningen.

Figuur 14 In de achtertuinen van de woningen aan de Oranjestraat zijn huismussen waargenomen.

Figuur 15 De voortuinen aan de Kerkstraat zijn aangeplant met jaarrond groenblijvende hagen.

2.5 Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15 te Mijnsheerenland

De planlocatie is centraal gelegen in Mijnsheerenland aan de Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15 en bestaat uit 2 woonblokken met in totaal 8 rijtjeswoningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren met pannendaken. Het omliggende terrein bestaat met name uit voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs en parkeerplaatsen.. Tegenover de rijtjeswoningen van Lodewijk van Praetstraat is een speeltuin gesitueerd. Daarbij zijn aanzienlijk veel gemeentelijke groenstroken met bomen aanwezig.

- De nummers 1 t/m 15 beschikken over open stootvoegen op hoogte. Tevens is er sprake van losliggende kant- en dakpannen en zijn de aanvliegroutes vrij van versperringen. Tussen de goot en de gevel is sprake van een gleuf waardoor de dakruimte en spouw mogelijk toegankelijk zijn.

Figuur 16 De rode omlijning weergeeft de te renoveren bebouwing te Mijnsheerenland bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren

Figuur 17 De planlocatie aan de Lodewijk van Praetstraat betreft 2 woonblokken van 4 rijwoningen.

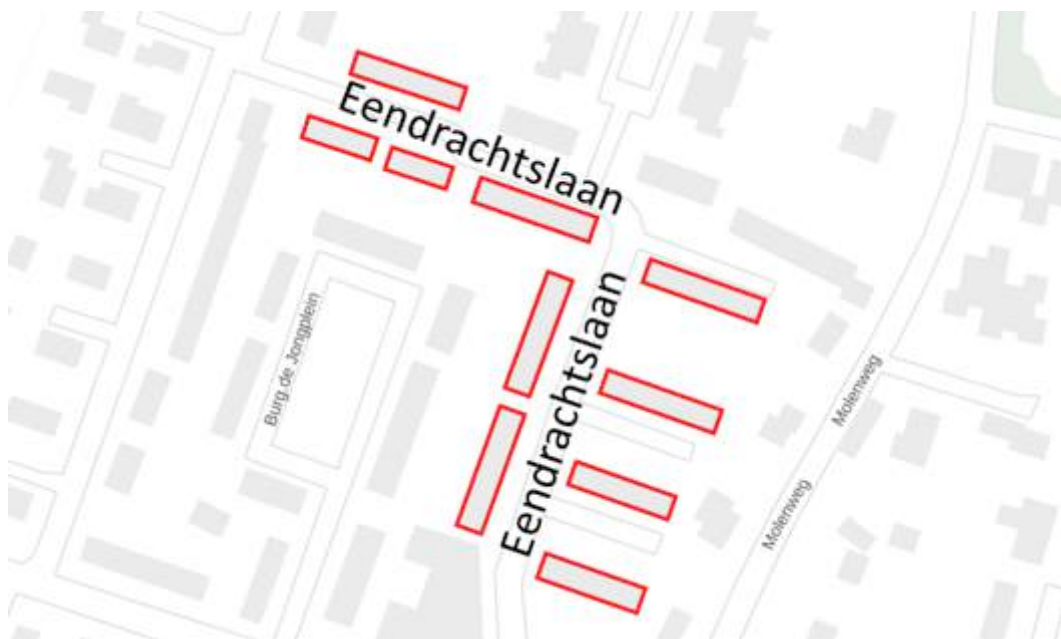

Figuur 18 De rijwoningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak.

2.6 Eendrachtslaam 1 t/m 11, 27 t/m 69 en 2 t/m 50 te Mijnsheerenland

De planlocatie is in het oosten van Mijnsheerenland gelegen en bestaat uit 10 blokken aan de Eendrachtslaam 1 t/m 11 en 27 t/m 69 (oneven) en 2 t/m 50 (even). In totaal betreft het 53 woningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, parkeergelegenheid en trottoirs. Er zijn een aanzienlijk aantal gemeentelijke groenstroken met struiken aanwezig.

- De woningen beschikken over omgevouwen loodslabben en open stootvoegen op hoogte. Tevens is er sprake van losliggende en/of scheve dakpannen, kierende kantpannen en zijn er openingen onder de nokpannen aanwezig.
- De voor- en achtertuinen zijn ingericht met vijvers, gecultiveerde struiken en bomen, schuttingen en opbergruimten. Tevens bestaat het gemeentelijke groen in de straten uit struiken, heesters en bomen.

Figuur 19 De rode omlijning weergeeft te renoveren bebouwing bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om de woningen energetisch te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren

Figuur 20 De planlocatie aan de Eendrachtslaan betreft 10 woonblokken met in totaal 53 woningen.

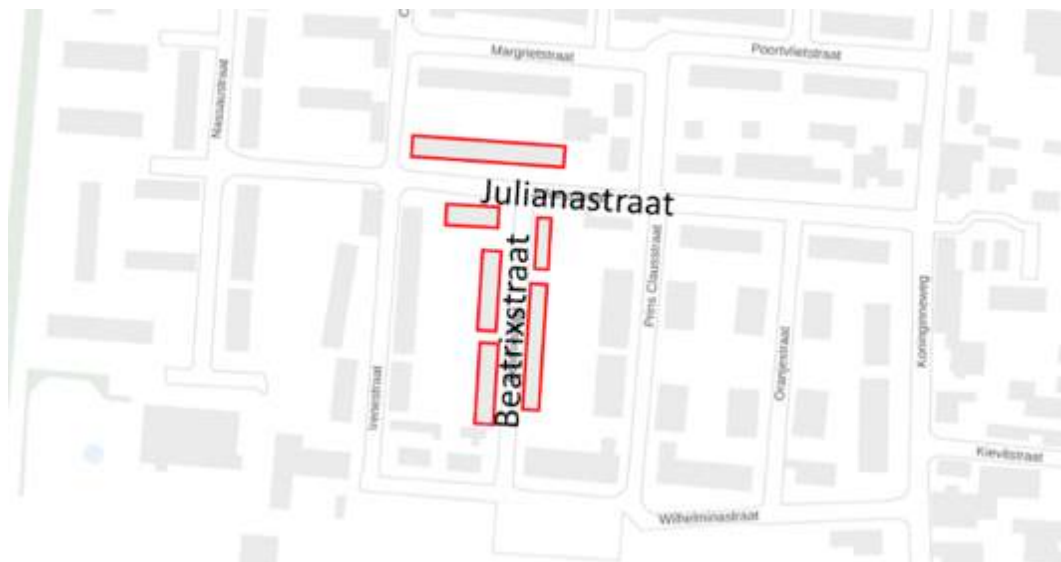

Figuur 21 In de voor- en achtertuinten alsmede het gemeentelijk groen zijn struiken, bomen en hagen aanwezig.

2.7 Beatrixstraat 1 t/m 19 en 2 t/m 22 en Julianastraat 18 t/m 36 en 27 t/m 31 te Numansdorp

De planlocatie is in het zuidwesten van Numansdorp gelegen en bestaat uit 6 blokken rijwoningen aan de Beatrixstraat 1 t/m 19 (oneven) en 2 t/m 22 (even) en de Julianastraat 18 t/m 36 (even) en 27 t/m 31 (oneven). De woningen bestaan uit twee bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, parkeergelegenheid en voor- en achtertuinen. In de omgeving is een voetbalveld en een aantal sportvelden gelegen. Behoudens de voor- en achtertuinen bestaat de omgeving met name uit verharding als trottoirs en wegen, van gemeentelijk groen is vrijwel geen sprake.

- Alle betreffende woningen aan de Beatrixstraat en de Julianastraat beschikken over open stootvoegen op hoogte. Er is sprake van kierende kantpannen en scheefliggende dak- en nokpannen. Er is geen vogelschroot aangetroffen. Tussen de goten en de gevels zijn een gleuven aanwezig.

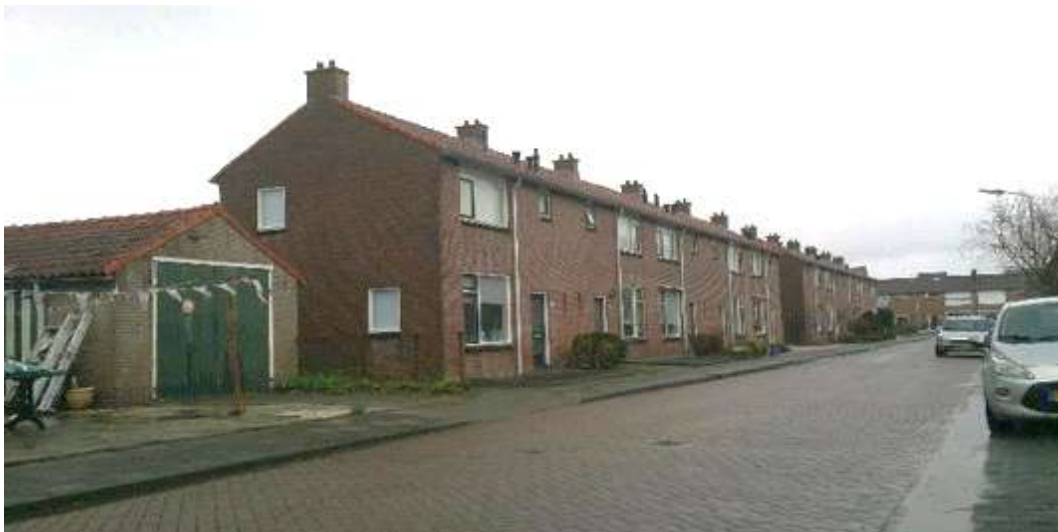
Figuur 22 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Numansdorp bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 23 De planlocatie aan de Beatrixstraat betreft 4 blokken rijwoningen.

Figuur 24 Behoudens in de voor- en achtertuinten zijn er aan de straatzijde geen bomen of struiken aanwezig.

2.8 Bosboomstraat 1 t/m 49 en 2 t/m 46 te Oud-Beijerland

De planlocatie is in het westen van Oud-Beijerland gelegen en bestaat uit twee appartementencomplexen met in totaal ongeveer 47 woningen aan de Bosboomstraat en bestaat uit twee bouwlagen. De woningen bestaan uit elk uit één bouwlaag, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en hebben een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen en parkeergelegenheid. Er zijn een aantal gemeenschappelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken aanwezig. Het plein tussen de twee complexen in is ingericht met een tuinachtig uiterlijk.

- De woningen beschikken over open stootvoegen op hoogte (gesitueerd boven de ramen). Daarbij is er sprake van overhangende kantpannen en twee kieren in het plafond van de woningen aan de Bosboomstraat (oneven; achterzijde). Twee andere type bijgebouwen maken ook deel uit van de complexen. Deze gebouwen beschikken over een bitumen dak en staan met houten panelen in verbinding met de rest van de bebouwing. In een van de twee bijgebouwen is er sprake van een kier naast de houten gevelafwerking.
- In de directe omgeving zijn enkele groepen huismussen waargenomen.

Figuur 25 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Oud-Beijerland bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om de bebouwing energetisch te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 26 De planlocatie aan de Bosboomstraat betreft 2 appartementencomplexen met in totaal 47 woningen van een enkele bouwlaag per woning.

Figuur 27 De directe omgeving, en met name tussen de complexen in, is ingericht met een verscheidenheid aan bomen, struiken en heesters waarvan een gedeelte het jaarrond zijn blad behoud.

Figuur 28 Het appartement aan de Rembrandtstraat gezien vanaf de achterkant.

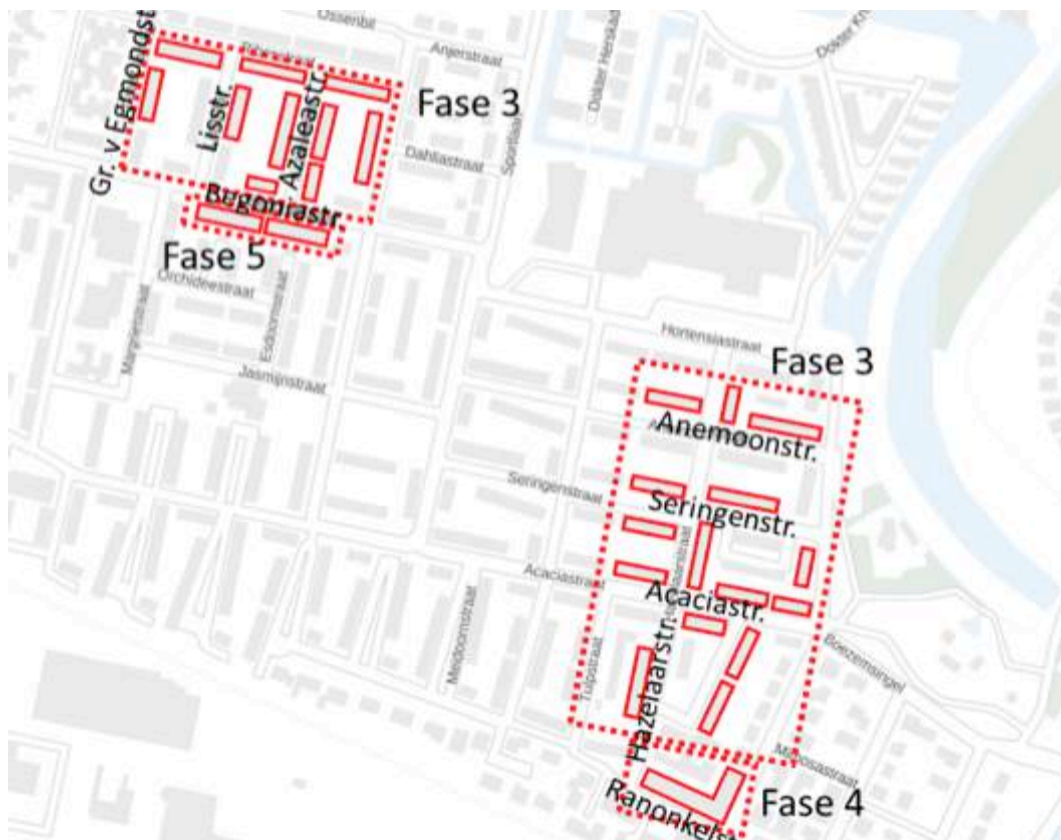

Figuur 29 Aan de appartementencomplexen zijn een tweetal bijgebouwen aanwezig.

2.9 Projectlocatie Croonenburgh te Oud-Beijerland

De planlocatie(s) zijn te midden van Oud-Beijerland gelegen. Fase 3 betreft: Azaleastraat 2 t/m 16, Graaf van Egmondstraat 54 en 56, Asterstraat 2 t/m 16, Azaleastraat 1 t/m 19, Begoniastraat 7 t/m 11 Graaf van Egmondstraat 58 t/m 68, Lisstraat 1 t/m 19, 2 t/m 16, Ribesstraat 2 t/m 42. Fase 4 betreft: Ranonkelstraat 37 t/m 101 en Fase 5 betreft: Begoniastraat 2 t/m 26a. Alle woningen van Fase 3 en Fase 4 bestaan uit rijtjeswoningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en hebben pannendaken. De woningen van Fase 5 betreft een portiekflat bestaande uit drie woonlagen. Deze portiekflat is opgetrokken uit gemetselde muren en een bitumen dak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen in woonwijken met voor- en achtertuinen, wegen, trottoirs, parkeerplaatsen en enkel gemeentelijke groenstroken met solitaire bomen en kleine struiken. Daarbij is er ook een school en vrijetijdscentrum aanwezig.

- De woningen van fase 3 zijn eenzelfde type woningen. Allen beschikken ze over open stootvoegen op hoogte (behalve de woningen aan de Lisstraat). Daarbij is er sprake van scheefliggende dakpannen, kierende kantpannen en gaten in de gevels (m.n. woningen aan de Graaf van Egmondstraat). De open stootvoegen zijn afgedicht in de woningen aan de Asterstraat. Aan de Anemoonstraat zijn de kantpannen afgedicht.
- De woningen van fase 4 betreffen een appartementencomplex met gemetselde muren en een bitumen dak. Verder zijn er openingen onder de dakrand en bij de aluminium daklijsten aangetroffen.
- De woningen van fase 5 betreffen alleen de woningen aan de Begoniastraat met de nummer 2 t/m 26a en verkeren in eenzelfde staat als de woningen van fase 3.

Figuur 30 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Oud-Beijerland bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 31 De planlocatie aan de Azaleastraat (fase 3) betreft meerdere woonblokken van rijwoningen.

Figuur 32 Vrijwel alle bebouwing van fase 3 worden omgeven door groen ingerichte tuinen met heesters, hagen, struiken en bomen.

Figuur 33 De planlocatie aan de Ranonkelstraat (fase 4) betreft een appartementencomplex van 3 bouwlagen.

Figuur 34 De planlocatie aan de Begoniastraat (fase 5) is vergelijkbaar met alle bebouwing en de omgeving van fase 3.

2.10 Koningin Julianastraat e.o. te Piershil

De planlocatie is te midden van Piershil gelegen. De locatie betreft 10 woonblokken van rijwoningen. De woningen aan het Johan Frisopad bestaan uit één woonlaag en is opgetrokken uit gemetselde muren, spouw en een pannendak. De overige woningen bestaan uit twee bouwlagen, zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen, vrijstaande woningen en hun bijbehorende voor- en achtertuinen en een aanzienlijk aantal gemeentelijke groenstroken. Daarbij is er in de omgeving een basisschool en gemeentehuis gesitueerd.

- Vrijwel alle woningen aan de Willem-Alexanderstraat, Margrietstraat, Johan Frisopad, Mauritsstraat en de Koningin Julianastraat bevatten open stootvoegen op hoogte, kierende kant- en nokpannen, scheefliggende dakpannen, gleuven tussen de goten en de gevels en kieren bij overige gevelafwerkingen. De voor- en achtertuinen alsook het gemeentelijk groen zijn onder andere beplant met struiken, heesters, hagen en bomen, waarvan een groot aantal het gehele jaar rond zijn blad behoud. Dit betreft met name laurier, conifeer en hедера.

Figuur 35 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Oud-Beijerland bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 36 De planlocatie, waaronder de Margrietstraat, betreft rijwoningen van twee bouwlagen.

Figuur 37 Vrijwel alle bebouwing wordt omgeven door tuinen en gemeentelijk groen met struiken, hagen en bomen.

Figuur 38 Meerdere woonblokken, waaronder de Mauritsstraat, betreft rijwoningen bestaande uit een enkele bouwlaag.

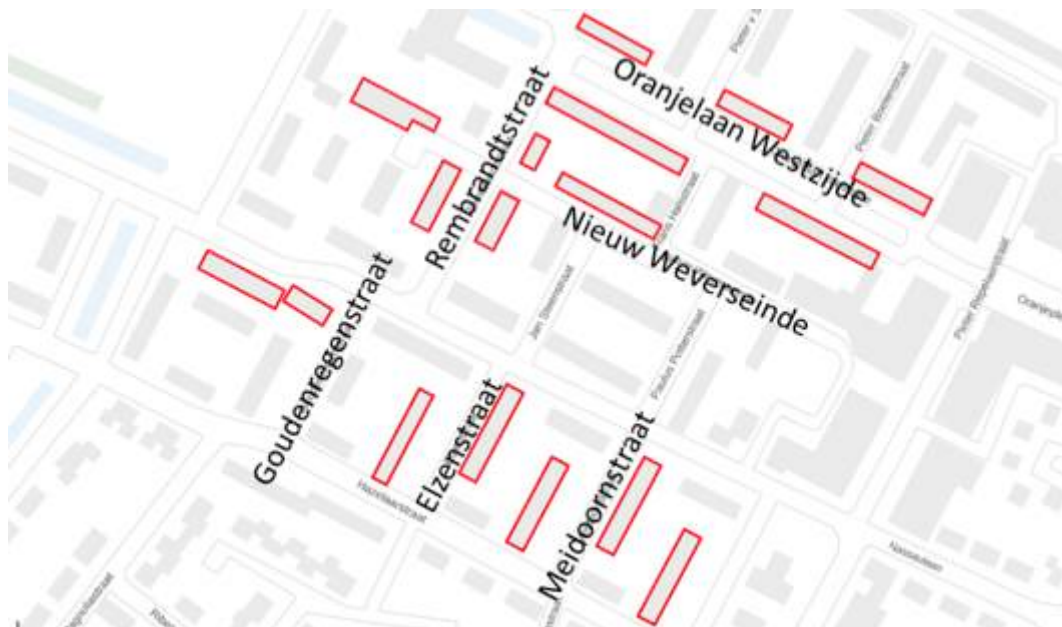

Figuur 39 Bij vrijwel alle blokken zijn kieren aangetroffen bij de kant- en nokpannen en zijn tevens spouwventilatieopeningen aanwezig.

2.11 Elzenstraat e.o. en Oranjelaan Westzijde te Puttershoek

De planlocatie is in het noorden van Puttershoek gelegen. De westelijke woningen aan Nieuw Weverseinde zijn opgetrokken uit gemetselde muren met een bitumen dak. Alle overige woningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een pannendak. De directe omgeving bestaat uit rijtjeswoningen met voor- en achtertuinen, parkeergelegenheid, openbare bebouwing en wegen. In de buurt zijn een aantal supermarkten gelegen. De tuinen en het gemeentelijk groen betreft onder andere bomen en hagen.

- Bij het merendeel van de woningen zijn onder andere open stootvoegen op hoogte, kierende kant- en nokpannen, scheefliggende dakpannen, kierende loodslabben, gleuven tussen de goten en de gevels en kieren en gaten bij overige gevelafwerkingen als houten panelen, trespaplaten en overstekken aangetroffen.
- Rondom alle woonblokken zijn tuinen en gemeentelijk groen aanwezig. In de tuinen is onder andere sprake van vijvers, bomen, jaarrond groene struiken en heesters, grind, verharding en opslagschuurtjes.

Figuur 40 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te Puttershoek bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 41 Vrijwel alle woningen binnen het plangebied betreffen woningen met 2 bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en pannendaken.

Figuur 42 De directe omgeving en het omliggende terrein van de betreffende woningen bestaan met name uit voor- en achtertuinen, gemeentelijk groen en parkeergelegenheid.

Figuur 43 De westelijke woningen aan Nieuw Weverseinde zijn afgewerkt met een bitumen plat dak en een overstek aan de voorzijde.

2.12 Laning 1 te Puttershoek

De planlocatie is in het centrum van Puttershoek gelegen. De locatie betreft een zorgcomplex met 4 woonlagen en is opgetrokken uit gemetselde muren, houten panelen, spouw en een bitumen plat dak. De directe omgeving bestaat uit bedrijventerrein met diverse watergangen/-partijen. Het omliggende terrein betreft parkeerterreinen, met bomen, hagen en struiken.

- Bij de gevelafwerking zijn een aantal kieren aangetroffen, dit betreft met name de aluminium daklijsten en de loodslabben. Op enkele delen van de gevels zijn scheuren en gleuven aanwezig door het ontbreken van voegwerk. Vooral in de muren aan de noordoostzijde en noordwestzijde zijn een groot aantal open stootvoegen op hoogte aangetroffen.

Figuur 44 Het rode kader weergeeft de te renoveren bebouwing te Puttershoek bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 45 De planlocatie aan de Laning te Puttershoek betreft een zorgcomplex.

Figuur 46 Het pand is opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en een bitumen dak. Het dak is trapsgewijs ingedeeld in hoger en lager gelegen gedeelten.

2.13 Leerambachtstraat te 's-Gravendeel

De planlocatie is in het noorden van 's-Gravendeel gelegen. Het betreft de woningen aan de Leerambachtstraat 4 t/m 24 (even), 38 t/m 56 (even) en 35 t/m 65 (oneven), met in totaal 37 woongelegenheden. De woningen bestaan uit twee woonlagen. Alle woningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren, spouw en een pannendak. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen met kleine voortuinen. De voortuinen zijn met name beplant met hagen en struiken. Het gemeentelijk groen in de nabije omgeving betreft dichte struiken en solitaire bomen.

- Vrijwel alle woningen bevatten kierende kant- en nokpannen, scheefliggende dakpannen, gleuven tussen de goten en de gevels en kieren bij overige gevelafwerkingen. Open stootvoegen zijn niet aanwezig, de spouwventilatie vind plaats door roosters nabij de grond. De voor- en achtertuinen alsook het gemeentelijk groen zijn onder andere beplant met struiken, heesters, hagen en bomen, waarvan een groot aantal het gehele jaar rond zijn blad behoud. Dit betreft met name laurier, conifeer en hедера.
- Op de daken van de rijtjeswoningen met huisnummers 4 t/m 12 werden meerdere malen een groep huismussen waargenomen. Ook op de daken van de rijtjeswoningen 35 t/m 57 (rond huisnr 41.) werd er meerdere malen een aantal individuen waargenomen.

Figuur 47 De rode kaders weergeven de te renoveren bebouwing te 's-Gravendeel bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 48 De planlocatie aan de Leerambachtstraat betreft een 7-tal woonblokken.

Figuur 49 In de tuinen zijn met name hagen en struiken aangeplant. Het merendeel betreft jaarrond groenblijvende soorten als coniferen.

Figuur 50 De woningen zijn opgetrokken uit gemetselde muren met spouw en pannendaken.

2.14 Van Koetsveldlaan 10 t/m 20 en Beatrixlaan e.o. te Westmaas

De planlocatie is in het westen van Westmaas gelegen. De woningen bestaan uit twee woonlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren, spouw en een pannendak. Een aantal van de rijtjeswoningen aan de Beatrixlaan beschikken over een gevelafwerking van houten panelen. Het omliggende terrein bestaat uit rijtjeswoningen met voor- en achtertuinen, wegen en trottoirs. Nabij de te renoveren woningen is een basisschool gesitueerd.

- De woningen beschikken over open stootvoegen op hoogte, behalve de woningen aan de Van Koetsveldlaan. Er is geen scheurende en/of ontbrekend voegwerk aangetroffen. Bij het merendeel van de woningen zijn kieren bij dak-, kant- en nokpannen aanwezig.

Figuur 51 De rode omlijning weergeeft te renoveren bebouwing bij benadering (bron: pzh.b3p.nl).

Om het energielabel te verbeteren worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- aanbrengen/vervangen spouwmuurisolatie;
- plaatsen HR++ beglazing;
- dakisolatie aanbrengen;
- vervangen cv-ketel;
- plaatsen MV-installatie

Daarnaast worden onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- gevelherstel (metselwerk en voegwerk);
- schilderwerk buitenzijde;
- dakpannen vervangen;
- begane grond vloeren isoleren en waar nodig vervangen;
- asbest saneren.

Figuur 52 Vrijwel alle woningen aan de Beatrixlaan e.o. beschikken over 2 woonlagen.

Figuur 53 In de omgeving van de woningen, alsmede in de voor- en achtertuinen zijn gecultiveerde en hogere planten aangeplant.

Figuur 54 Sommige woningen zijn afgewerkt met houten gevelbekleding.

2.15 Voorgenomen ingrepen

HW Wonen is voornemens om groot onderhoud aan de vorengenoemde woningen uit te voeren. Tevens worden de woningen energiezuiniger gemaakt door (bepaalde) onderdelen te isoleren. Ten aanzien van beschermde flora en fauna is het relevant op welke locatie aan of in de woning de werkzaamheden worden uitgevoerd (tabel 1). Voor alle projectlocaties geldt dat vooralsnog onbekend is welke werkzaamheden precies worden uitgevoerd.

Tabel 1 Overzicht van ruimtelijke ingrepen op de planlocaties

	Dak buiten + dakgoten ed.	Dak binnen	Gevel kozijnen	+ Spouw	Inpandig
Alle complexen*	mogelijk	mogelijk	mogelijk	mogelijk	mogelijk

* na studie kan worden besloten dat de woningen in deze deelgebieden worden gesaneerd en er vervolgens nieuwe woningen worden gerealiseerd.

3 Beoordeling Wet Natuurbescherming

3.1 Vaatplanten

De planlocaties bestaan uit rijtjeswoningen, appartementencomplexen en een zorgcomplex al dan niet met voor- en/of achtertuinen. De directe omgeving van de locaties bestaan uit verharding (wegen en trottoirs) en woonwijken en openbaar groen. De openbare ruimte en particuliere tuinen worden vrijwel altijd intensief onderhouden c.q. beheerd met een hoog kwaliteitsbeeld. Alle vegetatie op de locaties en in de directe omgeving hiervan betreffen (on)kruiden en aangeplante en gedomesticeerde soorten die geen beschermde status hebben. De beoogde ingrepen bestaan uit werkzaamheden aan de buitenzijde en binnenzijde van de complexen en woningen en/of de daarbij behorende berging. De bestaande vegetatie wordt hierbij niet of nauwelijks aangetast. De muren van de woningen zijn ongeschikt voor en/of worden niet gebruikt door beschermde (muur)planten.

De planlocatie heeft aannemelijk geen betekenis voor beschermde vaatplanten. Gelet op de functie en het gebruik van de locatie in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan tevens niet verwacht. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten kunnen derhalve worden uitgesloten.

Tabel 2 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vaatplanten per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	algemene soorten zonder beschermde status	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 3 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde vaatplanten conform de Wet Natuurbescherming

	Geschikt habitat Vogelrichtlijn- soort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.2 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. Zoogdieren prefereren een leefomgeving waarin voldoende voedsel, rust- en voortplantingsmogelijkheden. De locaties zijn ongeschikt voor grote in het wild levende zoogdieren middels de ruime aanwezigheid van verharding en de locatieliggings binnen dorpen. Voor soorten die in relatief natuurlijke omstandigheden leven is de planlocatie ongeschikt. Daarbij is sprake van een hoge mate van verstoring door de aanwezigheid van mensen en (vracht)verkeer op alle voorgenoemde planlocaties. De tuinen en openbare groenstroken hebben mogelijk een functie voor kleine grondgebonden fauna. Gelet op de gebruiksfuncties, ligging en schaalgrootte van de locatie, landelijke verspreiding en habitatpreferentie betreffen het slechts algemene en tolerante zoogdiersoorten.

Voor soorten als: huismuis, vos, mol en egel hebben de locaties mogelijk een (beperkte) functie. Het voorkomen van wezel, hermelijn en bunzing is bekend in de omgeving van de Krimpenerwaard. Echter hebben de werkzaamheden geen of nauwelijks invloed op de tuinen en groenere structuren; bovendien zijn de kleine marterachtigen vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast lopen in woonwijken vaak huiskatten en honden en is er een continue verstoring door de aanwezigheid van mensen en allerhande activiteiten.

Het voorkomen van steenmarter is in de omgeving van Hoeksche Waard niet bekend. De soort prefereert een meer structuurrijk parkachtig of boerenlandschap in de omgeving van dorpen, vrijstaande woningen en schuren. De aanwezigheid van de steenmarter is makkelijk opgemerkt door de aanwezigheid van sporen als: prooiresten, urinegeur, uitwerpselen, voedselvoorraden en schreeuwen/roepen in paartijd. Gelet op het geprefereerde habitat, de permanente verstoring op de locaties en het ontbreken van waarnemingen en meldingen bij HW Wonen (overlast, schade e.d.), alsmede gelet op bekende verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van steenmarter op de planlocaties uitgesloten.

De beoogde ingrepen leiden niet tot een afname van het leefgebied of aantasting van alle vorgenoemde soorten. Alle soorten die mogelijk gebruik maken van de planlocatie betreffen tolerante en algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Een (groot) gedeelte van de planlocatie is na de ingreep weer geschikt leefgebied voor alle voorkomende soorten. In de directe omgeving is bovendien voldoende vergelijkbaar habitat waar potentieel aanwezige zoogdieren zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Negatieve effecten ten aanzien van grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten.

Tabel 4 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde zoogdieren per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	mogelijk	algemene soorten opgenomen in het vrijstellingsbesluit voor ruimtelijke ontwikkelingen	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 5 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde grondgebonden zoogdieren conform de Wet Natuurbescherming.

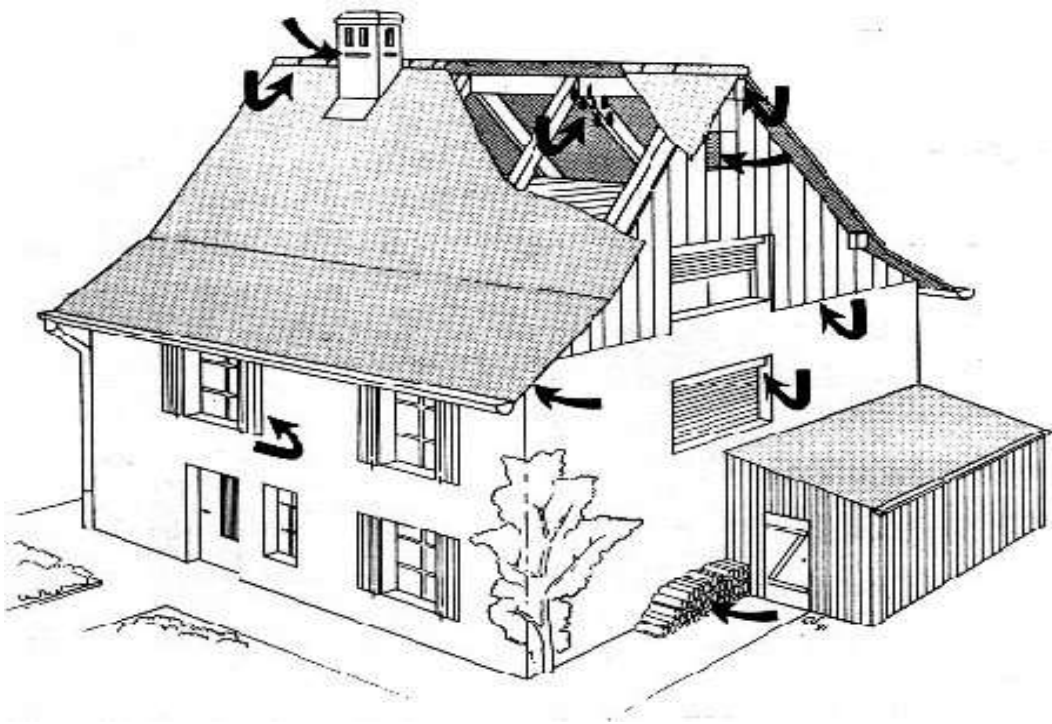
	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitarichtlijnsoort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	ja	x

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.3 Vleermuizen

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen, gebouwen en open terrein wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). In het deel van Hoeksche Waard waar de projectlocaties zijn gelegen is het voorkomen bekend van 8 vleermuissoorten: laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Met name de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouwbewonende soorten die relatief veel voorkomen in dorpen en/of stedelijk gebied. De te renoveren woningen zijn visueel geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële invliegopeningen. Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (figuur 55). In hoeverre een potentiële verblijfplaats geschikt is voor vleermuizen is onder andere afhankelijk van (a)biotische factoren, klimatologische omstandigheden, het type verblijfplaats en de vleermuissoort. Afhankelijk van de type werkzaamheden of ingrepen, het moment van uitvoeren en de toegepaste werkwijze kunnen effecten optreden voor vleermuizen.

Figuur 55 Vleermuizen kunnen op verschillende plaatsen in een woning een verblijfplaats hebben (bron afbeelding: www.ionvechtplassen.org).

Op verschillende locaties in het plangebied is sprake van laanvorming, lineaire structuren of geschikt foerageergebied. Essentiële vlieg- en foerageerroutes maken onderdeel uit van het functionele habitat van vleermuizen. Echter leiden de beoogde ingrepen aan de woningen niet tot aantasting van het foerageergebied. Tevens worden de werkzaamheden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang waardoor werkverlichting niet noodzakelijk is.

Vleermuizen foerageren opportunistisch, als het insectenaanbod op een locatie laag is, vliegen ze verder naar de volgende locatie. Het grootste deel van de planlocaties is matig tot gunstig foerageergebied. De mogelijke effecten op vleermuizen zijn in sterke mate gerelateerd aan het type werkzaamheden. Het na-isoleren van een voor vleermuizen toegankelijke spouw leidt bij voorbeeld tot de vernietiging van een mogelijke verblijfplaats. Daarentegen leidt het vervangen van een cv-installatie in de regel niet tot de aantasting van geschikte vleermuisverblijfplaatsen. In tabel 6 wordt een algemeen beeld geschetst van de mogelijke verblijfplaatsen. Bij conclusies (5.1) worden deze effecten genuanceerd.

Tabel 6 Overzicht van de (mogelijk) geschikte verblijfslocaties voor vleermuizen per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding
Goudswaard; Burg. Zahnweg e.o., Prins Bernardstraat 3 en 5	ja	Ventilatioeroosters (niet toeg.), voegopeningen, ontbrekende voegen, scheefliggende dakpannen.	mogelijk
Heinenoord; Wilhelminaplein	ja	Open ventilatiegaten op hoogte bij kopgevels	mogelijk
Klaaswaal; Bremstraat 21 t/m 35, Jaap Kosterstraat 22 t/m 36	nee	Enkele open stootvoegen zonder toetredingssporen, geen kieren of gleuven.	uitgesloten
Klaaswaal; Oranjestraat 2 t/m 40, Kerkstraat 105 t/m 123	ja	Open stootvoegen, kierende kantpannen, scheefliggende dakpannen.	mogelijk
Mijnsheerenland; Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15	ja	Open stootvoegen, gaten in gevel, ontbrekende en/of scheefliggende en/of kierende dakpannen.	mogelijk
Mijnsheerenland; Eendrachtslaan	ja	Scheefliggende dakpannen, overstekende kantpannen. Omgevouwen loodslabben.	mogelijk
Numansdorp; Beatrixstraat e.o.	ja	Open stootvoegen, loslatende kantpannen en/of scheefliggende dakpannen.	mogelijk
Oud-Beijerland; Bosboomstraat e.o.	ja	Scheefliggende dakpannen, overstekende kantpannen, kierende dakrand, gaten in gevels. Goten en gevels sluiten niet nauw aan.	mogelijk
Oud-Beijerland; Croonenburgh (alle fases)	ja	Gaten tussen dakrand en goot, kapot voegwerk, open voegen, losliggende dakpannen, gaten in gevels.	mogelijk
Piershil; Koningin Julianastraat e.o.	ja	Open stootvoegen, gaten in gevel, scheefliggende en/of kierende dakpannen.	mogelijk
Puttershoek; Elzenstraat e.o., Oranjelaan Westzijde	ja	Open stootvoegen, kierende loodslabben, ruimte tussen goten en gevels, openingen bij dakpannen	mogelijk
Puttershoek; Laning	ja	Open stootvoegen, kieren bij	mogelijk

		loodslabben en daklijsten.	
's-Gravendeel; Leerambachtstraat	ja	Gaten tussen dakrand en goten, losliggende dakpannen, kieren bij kant- en nokpannen	mogelijk
Westmaas; Koestveldlaan, Beatrixlaan	ja	Kant- en nokpannen kieren, open stootvoegen aanwezig.	mogelijk

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** na studie kan worden besloten dat de woningen in deze deelgebieden worden gesaneerd en er vervolgens nieuwe woningen worden gerealiseerd

Tabel 7 Overzicht van de beschermingsregimes betreffende vleermuizen in de verschillende deelgebieden alsmede de verwachte effecten naar aanleiding van de renovatie.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitarichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen behalve onderstaande	n.v.t.	ja	n.v.t.	ja
Klaaswaal; Bremstraat 21 t/m 35, Jaap Kosterstraat 22 t/m 36	n.v.t.	nee	n.v.t.	nee

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.4 Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de omgeving is het voorkomen bekend van; gewone pad, rugsstreeppad, alpenwatersalamander, kleine watersalamander, meerkikker, en bruine kikker (Creemers & Van Delft, 2009, NDFF). De aanwezigheid van inheemse reptielen is uitgesloten op de planlocatie.

Vergraafbare grond wordt gebruikt door hagedissen om holen te graven en eieren in af te zetten. Functioneel leefgebied van inheemse hagedissen en slangen, geschikte voortplantingsplaatsen en overwinteringslocaties ontbreken op de planlocatie en de directe omgeving ervan. Het is aannemelijk dat beschermde reptielen niet op de locatie voorkomen.

Ten aanzien van alpenwatersalamander ontbreekt functioneel leefgebied binnen de planlocatie. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Veel voortplantingswateren van deze soort liggen in of nabij bos. Daarbij heeft de alpenwatersalamander als landhabitat voorkeur voor (loof)bossen, maar zijn ook ongebruikte graslanden en kleine landschapselementen van groot belang, waarbij heggen en houtwallen als geleidend element dienst doen. De ruimtelijke ingrepen leiden niet tot aantasting van relevant leefgebied of essentiële onderdelen hiervan. Het voorkomen van alpensalamander en functionele onderdelen van het leefgebied kunnen worden uitgesloten.

De rugstreepad (Habitatrichtlijnsoort) is een typische pionierssoort. Het optimale habitat bestaat uit een dynamische zandig gebied met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierkarakter (Creemers & Van Delft, 2009). Verder wordt de soort in mindere mate in diverse landschapstypen. Zoals terreinen met struikheide aangetroffen. Het pioniersstadium van een landschap bepaalt in hoge mate de aanwezigheid van de soort en is dan ook een karakteristiek element in potentiële habitats. Als de soort in de directe omgeving van een locatie voorkomt waar een pionierssituatie gaat ontstaan is de kans groot dat de soort dit gebied bevolkt. Rugstreepadden kunnen zich honderden meters per dag verplaatsen (Creemers & Van Delft, 2009). Rugstreepadden zijn 'gravers' en daardoor vrijwel aan makkelijk vergraafbaar terrein gebonden zijn, hiervan is enige mate sprake op de planlocatie. De huidige omstandigheden op de planlocatie zijn beperkt geschikt voor rugstreepad, aangezien er zandgronden ontbreken en vrijwel geen gaten, holen of holtes aanwezig zijn waar de soort in kan overwinteren. Gelet op de ontwikkeling en beoogde werkzaamheden in relatie tot de afwezigheid van geschikt leefgebied van de rugstreepad is het onwaarschijnlijk dat de planlocatie een relevante functie vervult voor de soort. Het voorkomen van individuen, essentieel leefgebied en het koloniseren van de locatie gedurende de ontwikkeling kunnen uitgesloten worden. Betreffende de overige amfibieën geldt dat de minder watergebonden soorten mogelijk incidenteel of tijdelijk gebruik maken van de locatie maar dat een belangrijke functie uitgesloten is. Indien bebouwing gesloopt wordt kan gedurende de werkzaamheden geschikte voortplantingswateren en/of geschikt overwinteringshabitat voor rugstreepad ontstaan. Indien er sprake is van sloopwerkzaamheden dienen er maatregelen worden getroffen om vestiging van de soort en het ontstaan van geschikt voortplantings- en overwinteringshabitat te voorkomen.

Tabel 8 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde amfibieën en reptielen per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	onwaarschijnlijk	Algemene soorten; welke vallen onder het vrijstellingsbesluit voor ruimtelijke ontwikkelingen. Indien sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden plaatsvinden tevens rugstreepad	Nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 9 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde amfibieën en reptielen conform de Wet Natuurbescherming.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	m*	ja	x

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

* m: mits maatregelen getroffen worden om kolonisatie door rugstreepad te voorkomen. Dit is enkel van toepassing indien ingrijpende werkzaamheden als sloop-, grondverzet- en/of nieuwbouwwerkzaamheden plaatsvinden

3.5 Vissen

Er zijn geen ingrepen voorzien aan of nabij oppervlaktewater. Effecten op vissen kunnen derhalve worden uitgesloten.

Tabel 10 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vissen per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	Geen ingrepen aan of nabij oppervlaktewater	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 11 Overzicht van de (mogelijk) aanwezige beschermde vissen conform de Wet Natuurbescherming.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitatrichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelde

Op de projectlocaties zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelde aangetroffen. De meeste dag-actieve insecten zijn in de winterperiode niet of nauwelijks actief. Op de locaties zijn diverse (gedomesticeerde) heesters en bomen aanwezig. De vegetatie is voor veel algemene insecten geschikt t.b.v.: voedsel, voortplanting, opgroei (larvale stadium), popstadium en verblijfplaats. Er zijn geen specifieke planten soorten aangetroffen nabij de woningen die voor een specifieke soort een waardplant vormen.

Waarnemingen van beschermde dagvlinders en libellen ontbreken tevens rondom de planlocaties. De planlocaties vallen tevens buiten het verspreidingsgebied van beschermde kevers (nederlandsesoorten.nl) en heeft tevens geen functie voor deze soorten door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater, oud eikenbos en een grote hoeveelheid rottend hout. Voor overige soorten zoals de platte schijfhoren ontbreekt tevens het geschikte biotoop en worden geen watergangen of oppervlaktewateren aangetast. In de tuinen rondom de woningen kunnen veel verschillende, algemene (niet beschermde) insecten voorkomen, ter indicatie: vlinders, bijen, wespen, hommels, loopkevers, spinnen, mijten, mieren, lieveheersbeestjes, et cetera. Effecten ten aanzien van beschermde insecten als gevolg van de beoogde werkzaamheden zijn uitgesloten.

Tabel 12 Overzicht van de (mogelijk) potentie en effecten voor beschermde vlinders, libellen en overige ongewervelde per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding**
Alle complexen	geen	Algemene soorten zonder beschermde status	nee

* potentie: geen – onwaarschijnlijk – mogelijk – ja

** overtreding: in het kader van verbodsbepalingen opgenomen in de Wet natuurbescherming

Tabel 13 *Overzicht van de beschermingsregimes betreffende vlinders, libellen en overige ongewervelde in de verschillende deelgebieden alsmede de verwachten effecten naar aanleiding van de renovatie.*

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitairichtlijn- soort	Geschikt habitat overige soort	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen	n.v.t.	x	x	x

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen. De vogelsoorten betreffen: kauw, halsbandparkiet, roodborst, ekster, houtduif, zwarte kraai, stormmeeuw, zilvermeeuw, spreeuw, vink, turkse tortel, merel, pimpelmees en huismus. Bij alle woningen is met name gelet op de potentie voor huismus en gierzwaluw.

De huismus is een kleine zangvogel. De soort leeft het gehele jaar op dezelfde locaties in de directe omgeving van bebouwing. De nestlocatie bevindt zich vaak onder (pannen)daken in gevels of andere beschutte plaatsen in de bebouwing. Het habitat van de huismus moet voldoen aan een aantal aspecten: voldoende dekking (m.n. groenblijvende struiken), voedsel, nestgelegenheid, drinkwater en stofbadplekken. Indien deze aspecten niet allemaal aanwezig zijn of te ver uiteen liggen is het habitat ongeschikt voor de soort. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van huismus en/of nestlocaties van de soort bekend. Tevens zijn gedurende het veldbezoek op meerdere locaties groepen huismussen waargenomen. De gierzwaluw leeft evenals als de huismus in de directe omgeving van mensen en broedt tevens in gevels en onder (pannen)daken. De gierzwaluw is echter niet het gehele jaar aanwezig in Nederland, maar verblijft hier slechts in de broedperiode van mei tot juli/augustus. De gierzwaluw verblijft met uitzondering van de broedperiode zijn hele leven in de lucht. Op en/of nabij alle planlocaties zijn waarnemingen van gierzwaluw en/of nestlocaties van de soort bekend.

De bomen, struiken, hagen en nestkastjes aan en nabij de te renoveren woningen bieden voor algemene broedvogels gelegenheid om te foerageren en te nestelen. De werkzaamheden hebben een significant negatief effect hebben op zangvogels als gebruiksfuncties tijdelijk of permanent ernstig worden aangetast. Tijdelijke aantasting van gebruiksfuncties zijn o.a. geluids- en lichtverstoring tijdens de broedperiode waardoor vogels niet tot een broedsel komen of er niet in slagen jongen groot te brengen. Ten aanzien van algemene broedvogels wordt geadviseerd om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren (indicatieve periode: 15 maart- 15 juli) om potentieel versturende effecten op broedvogels te voorkomen. Het verwijderen van broedgelegenheden en het daarmee voorkomen van broedgevallen in de herfst- en winterperiode is eveneens een effectieve maatregel.

Tabel 14 Overzicht van de (mogelijk) geschikte verblijfslocaties voor beschermde vogelsoorten per deelgebied.

	Potentie*	Beschrijving	Overtreding
Goudswaard; Burg. Zahnweg e.o., Prins Bernardstraat 3 en 5	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; scheefliggende pannen of gebroken pannen, opstaande loodslabben, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting	mogelijk
Wilhelminaplein 1 t/m 5 en 7 t/m 11	Geen	Bitumen dak, geen openingen tussen dakrand en muur	uitgesloten
Klaaswaal; Bremstraat 21 t/m 35, Jaap Kosterstraat 22 t/m 36	Geen	Bitumen dak, geen openingen bij daklijsten of gevelbekleding	uitgesloten
Klaaswaal; Oranjestraat 2 t/m 40, Kerkstraat 105 t/m 123	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; opstaande loodslabben en openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting	mogelijk
Mijnsheerenland; Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten opstaande loodslabben en openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting.	mogelijk
Mijnsheerenland; Eendrachtslaand	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten, scheefliggende pannen of gebroken pannen, opstaande loodslabben, openingen tussen muur en hemelwaterafvoer en nestkasten aan gevel, geschikt voor o.a. gierzwaluw tevens afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting.	mogelijk

Numansdorp; Beatrixstraat e.o.	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; opstaande loodslabben, openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, scheefliggende pannen of gebroken pannen, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting. Weinig groen	mogelijk
Oud-Beijerland; Bosboomstraat e.o.	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten, scheefliggende pannen of gebroken pannen en openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, opstaande loodslabben, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting.	mogelijk
Oud-Beijerland; Croonenburgh	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten, scheefliggende pannen of gebroken pannen, opstaande loodslabben, openingen tussen muur en hemelwaterafvoer en nestkasten aan gevel, geschikt voor o.a. gierzwaluw tevens afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting.	mogelijk
Piershil; Koningin Julianastraat e.o.	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; opstaande loodslabben, openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, scheefliggende pannen of gebroken pannen, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting. Weinig groen	mogelijk
Puttershoek; Elzenstraat e.o., Oranjelaan Westzijde	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten, scheefliggende pannen of gebroken pannen en openingen tussen muur en	mogelijk

		hemelwaterafvoer, opstaande loodslabben, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting. Weinig groen	
Puttershoek; Laning 1	Algemeen	Geschikt habitat algemene broedvogels. Geen pannen, geen geschikte invliegopeningen t.b.v. huismus en gierzwaluw	uitgesloten
's-Gravendeel; Leerambachtstraat	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; opstaande loodslabben, openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, scheefliggende pannen of gebroken pannen, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting.	mogelijk
Westmaas; Koestveldlaan, Beatrixlaan	Gz H	Geschikt habitat algemene broedvogels Geschikt habitat gebouwbewonende vogels; nokvorsten, scheefliggende pannen of gebroken pannen en openingen tussen muur en hemelwaterafvoer, opstaande loodslabben, afwezigheid vogelschroot en aanwezigheid beschutting. Veel groen	mogelijk

* potentie: Gz: gierzwaluw; H: huismus

** na studie kan worden besloten dat de woningen in deze deelgebieden worden gesaneerd en er vervolgens nieuwe woningen worden gerealiseerd

Tabel 15 Overzicht van de beschermingsregimes betreffende vogels in de verschillende deelgebieden alsmede de verwachte effecten naar aanleiding van de renovatie.

	Geschikt habitat Vogelrichtlijnsoort	Geschikt habitat Habitairichtlijn- soort	Geschikt habitat jaarrond beschermd nesten	Soortspecifiek onderzoek noodzakelijk
Alle complexen behalve onderstaande	ja	n.v.t.	ja	ja
Wilhelminaplein 1 t/m 5 en 7 t/m 11	nee	n.v.t.	nee	nee

invulling: x = ongeschikt / ja = geschikt / m (mogelijk) = nader te bepalen of mits maatregelen getroffen worden

4 Gebiedsbescherming

4.1 Natuurnetwerk Nederland

De planlocaties zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (figuur 56 t/m 60). Ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Derhalve is er geen sprake van een effect op het Natuurnetwerk Nederland.

4.1.1 Goudswaard & Piershil

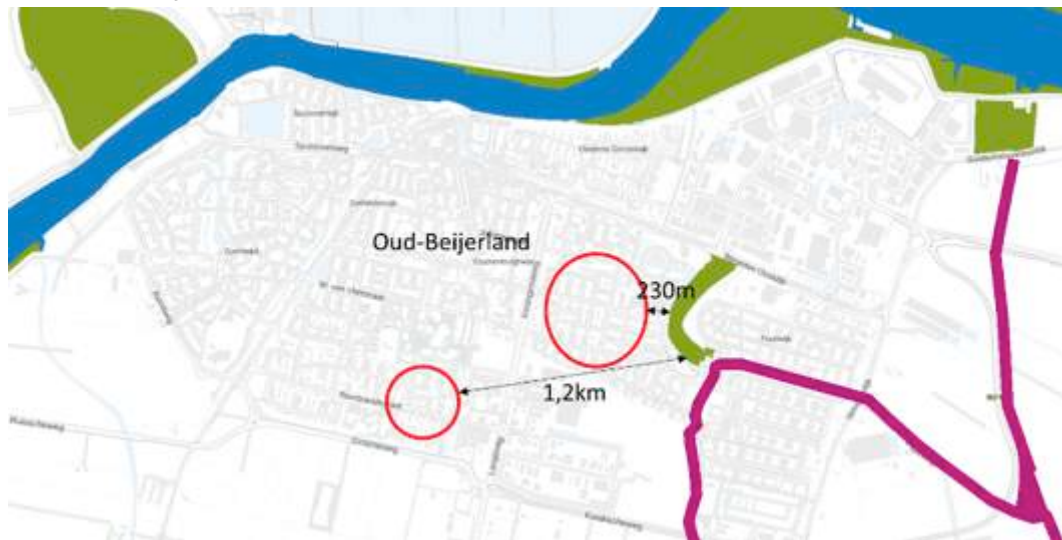
Figuur 56 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: pzh.b3p.nl).

4.1.1 Heinenoord

Figuur 57 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: pzh.b3p.nl).

4.1.2 Oud-Beijerland

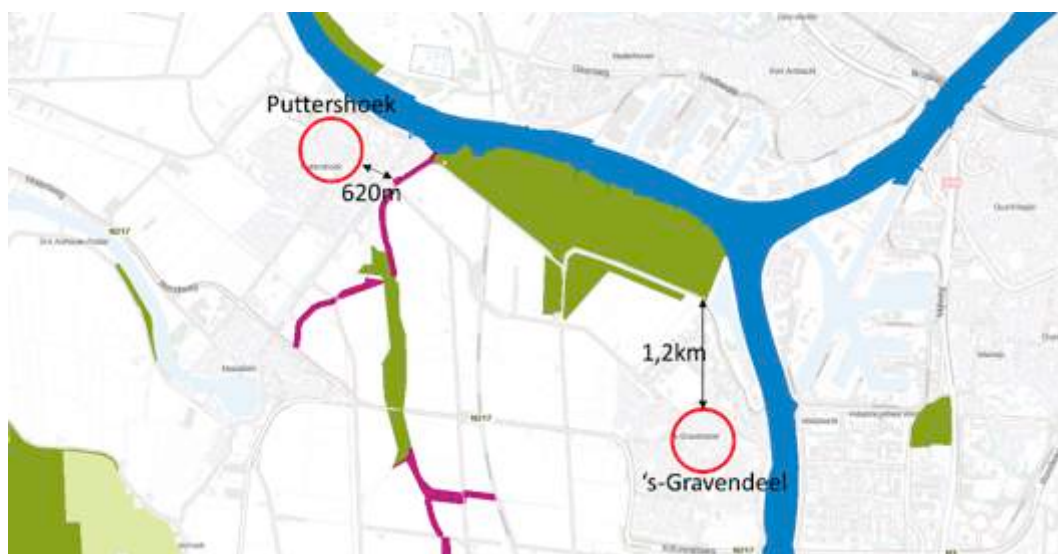
Figuur 58 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: pzh.b3p.nl).

4.1.3 Klaaswaal, Mijnsheerenland & Westermaas

Figuur 59 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: pzh.b3p.nl).

4.1.4 Puttershoek & 's-Gravendeel

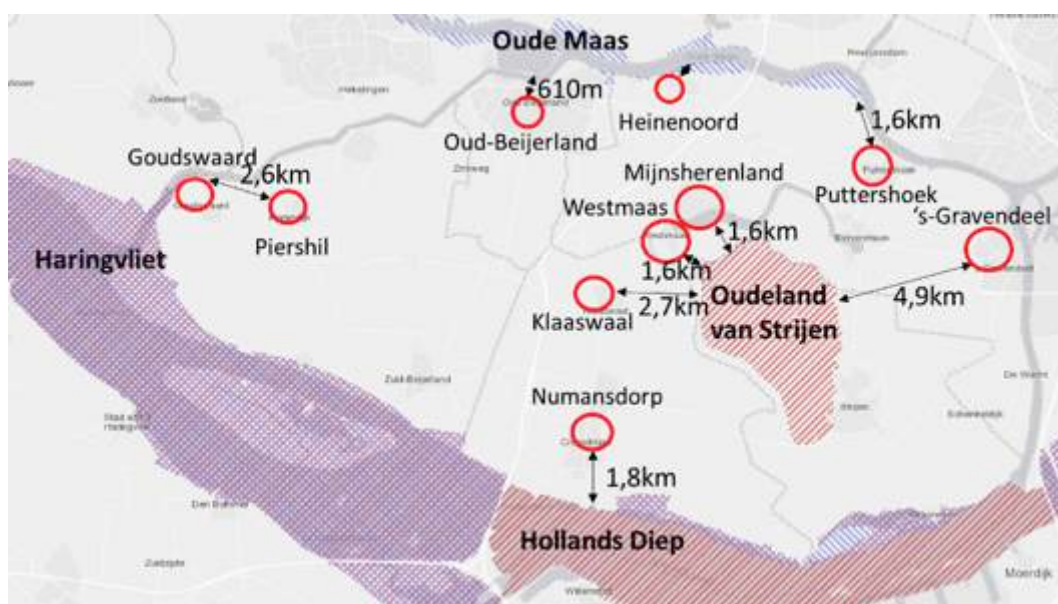

Figuur 60 De planlocaties (rode cirkels) zijn geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (bron: pzh.b3p.nl).

4.2 Natura2000-gebieden

De planlocaties maken geen deel uit van een Natura2000-gebied (figuur 61). In de omgeving van de planlocaties liggen de Natura2000-gebieden: Oude Maas, Boezems Kinderdijk, Donkse Laagten, Uiterwaarden Lek, Zouweboezem en Lingebied & Diefdijk-Zuid.

De beoogde ingrepen leiden niet tot een verkeerstrekkende werking. De renovatie van de woningen leidt tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie (projecteffect). Echter zal er in de toekomstige situatie sprake zijn van een lagere uitstoot (hoog rendement stookinstallatie en betere isolatie) vergeleken met de huidige situatie. Een toename in stikstofdepositie kan een effect sorteren op kwetsbare en gevoelige habitattypen. Echter leert de ervaring dat het projecteffect bij soortgelijke en grotere projecten en de afstand tot kwetsbare habitats dat de stikstofdepositie onder de drempelwaarde van 0,05 mol/hectare blijft. Tevens geldt voor de overige effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot omliggende Natura2000-gebieden per definitie te groot is.

Figuur 61 In de omgeving van de planlocaties (rode cirkels) liggen de Natura2000-gebieden: Haringvliet, Oude Maas, Oudeland van Strijen en Hollands Diep (bron:natura2000.eea.europa.eu).

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

In onderstaande tabel worden de effecten op flora en fauna naar aanleiding van de beoogde ingrepen beschreven. Effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebieden en de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn uitgesloten.

Tabel 16 Effecten op beschermde soorten per werkzaamheid. De volgende afkortingen zijn gebruikt: (-) geen effect op zwaarder of strik beschermde soorten, vanzelfsprekend dient de algemene Zorgplicht gerespecteerd te worden, (m.m.) mitigerende maatregelen treffen, (a.o.) aanvullend onderzoek uit voeren om effecten uit te sluiten.

Locatie en uit te voeren werkzaamheden	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën reptielen	insecten	vogels	huismus gierzwaluw
Goudswaard; Burg. Zahnweg e.o. en Prins Bernardstraat 3 en 5							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Heinenoord; Wilhelminaplein 1 t/m 5, 7 t/m 11							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	-	-	-	-	-
Dak_binnen	-	-	-	-	-	-	-
Gevel + kozijnen	-	-	-	-	-	-	-
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Klaaswaal; Bremstraat 21 t/m 35 en Jaap Kosterstraat 22 t/m 36							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	-	-	-	m.m.	-
Dak_binnen	-	-	-	-	-	-	-
Gevel + kozijnen	-	-	-	-	-	-	-
Spouw	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 16 (vervolg) Effecten op beschermde soorten per werkzaamheid. De volgende afkortingen zijn gebruikt: (-) geen effect op zwaarder of strik beschermde soorten, vanzelfsprekend dient de algemene Zorgplicht gerespecteerd te worden, (m.m.) mitigerende maatregelen treffen, (a.o.) aanvullend onderzoek uit voeren om effecten uit te sluiten.

Locatie en uit te voeren werkzaamheden	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën reptielen	insecten	vogels	huismus gierzwaluw
Klaaswaal; Oranjestraat 2 t/m 40 en Kerkstraat 105 t/m 123							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Mijnsheerenland; Lodewijk van Praetstraat 1 t/m 15							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Mijnsheerenland; Eendrachtsla							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Numansdorp; Beatrixstraat e.o.							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-

Tabel 16 (vervolg) Effecten op beschermde soorten per werkzaamheid. De volgende afkortingen zijn gebruikt: (-) geen effect op zwaarder of strik beschermde soorten, vanzelfsprekend dient de algemene Zorgplicht gerespecteerd te worden, (m.m.) mitigerende maatregelen treffen, (a.o.) aanvullend onderzoek uit voeren om effecten uit te sluiten.

Locatie en uit te voeren werkzaamheden	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën reptielen	insecten	vogels	huismus gierzwaluw
Oud-Beijerland; Bosboomstraat e.o.							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Oud-Beijerland; Croonenburgh							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Piershil; Koningin Julianastraat e.o.							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Puttershoek; Elzenstraat e.o. en Oranjelaan Westzijde							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-

Vervolg van tabel 16 zie volgende pagina

Tabel 16 (vervolg) Effecten op beschermde soorten per werkzaamheid. De volgende afkortingen zijn gebruikt: (-) geen effect op zwaardere of strik beschermde soorten, vanzelfsprekend dient de algemene Zorgplicht gerespecteerd te worden, (m.m.) mitigerende maatregelen treffen, (a.o.) aanvullend onderzoek uit voeren om effecten uit te sluiten.

Locatie en uit te voeren werkzaamheden	vaatplanten	zoogdieren	vleermuizen	amfibieën reptielen	insecten	vogels	huismus gierzwaluw
Puttershoek; Laning 1							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	-
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	-
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	-
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
's-Gravendeel; Leerambachtstraat							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Westmaas; Koestveldlaan, Beatrixlaan							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-
Wilhelminaplein 1-5 en 7-11; Heinenoord							
Dak_buiten + dakgoot	-	-	a.o.*	-	-	m.m.	a.o.*
Dak_binnen	-	-	m.m.	-	-	-	m.m.
Gevel + kozijnen	-	-	m.m.	-	-	m.m.	m.m.
Spouw	-	-	a.o.*	-	-	-	-

* Afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden, de omstandigheden ter plaatse en de volgen werkwijze. Voor uitvoering of uitsluitend ecologisch raadplegen.

** Na studie kan worden besloten dat de woningen in deze deelgebieden worden gesaneerd en er vervolgens nieuwe woningen worden gerealiseerd.

5.2 Te treffen maatregelen en handelingen

De onderstaande maatregelen hebben betrekking op de algemene Zorgplicht betreffende alle flora en fauna alsmede soorten waarvoor vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op basis van de nadere onderzoeken kunnen deze maatregelen worden uitgebreid.

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna.
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.
- Al het losliggend materiaal in het werkgebied (m.n. t.p.v. steiger, opslag, schaftkeet) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.
- Werkzaamheden dienen tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden of een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze dient toegepast te worden teneinde verstoring van vleermuizen in directe omgeving te voorkomen. Hieronder kan onder ander worden verstaan; beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassing van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.
- Voor rugstreeppad dient het terrein gedurende de ontwikkeling ongeschikt gehouden te worden (bijv. aanbrengen puinbed, voorkomen ontstaan puinhopen, egaliseren terrein e.d.) en/of ontoegankelijk gemaakt te worden voor de soort gedurende de bouwwerkzaamheden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen.

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

5.3 Vervolgstappen

Ten aanzien van huismus, gierzwaluw en vleermuizen dient voor een deel van de ingrepen en een deel van de woningen (zie tabel 16) een nader onderzoek te worden uitgevoerd om de aan- dan wel afwezigheid uit te sluiten.

Huisumus

In navolging van het kennisdocument Huisumus dient ten behoeve van het huismusonderzoek 2 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 april t/m 15 mei. Of een technische inspectie buiten de kwetsbare periode (broedseizoen en periode van vorst).

Gierzwaluw

In navolging van het kennisdocument Gierzwaluw dient ten behoeve van het gierzwaluwonderzoek 3 bezoeken te worden afgelegd in de periode 1 juni t/m 15 juli.

Vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen dient er aanvullend onderzoek gedaan te worden naar welke functie de bestaande bebouwing al dan niet heeft ten behoeve van vleermuizen. . In navolging van het protocol dienen voor dit onderzoek 5 bezoeken te worden afgelegd in de periode (1 april) 15 mei t/m 1 oktober (15 oktober) Weersomstandigheden; minimale temperatuur 5 °C, maximale windkracht 3 Bft en als neerslag maximaal motregen.

6 Literatuur

- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (ravin)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Hustings, F. & J.W. Vergeer (sovon)(redactie), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. -Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.
- Twisk, P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Zeist

Geraadpleegde Kennisdocumenten (BIJ12)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis
Kennisdocument Gierzwaluw
Kennisdocument Huismus

Geraadpleegde websites

natura2000.eea.europa.eu
www.pzh.b3p.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.rvo.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.telmee.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlindernet.nl
www.waarneming.nl

